

intervju

Razgovarali smo sa
dr Katarinom Golubović,
direktorkom projekta
"Otvorena vrata pravosuđa"

Projekat Otvorena vrata pravosuđa pokrenut je u januaru 2019. godine. Projekat realizuje koalicija koju čini 12 organizacija koje se bave ljudskim pravima i razvojem demokratije, kao i strukovna udruženja pravosuđa. Šta su bili razlozi za nastanak ovog projekta i šta se očekuje postići njegovim sprovođenjem?

Već dugo se govori da je poverenje građana u pravosuđe na jako niskom nivou. Mi smo svesni da veliki broj građana nije ni imao dodira sa pravosuđem, i da sve ono što čuje preko medija je uglavnom negativna slika. Oni koji, pak, prođu kroz određene postupke, često nisu bili dovoljno informisani o svom položaju, ali i o tome kako mogu da utiču na to ako su nečim nezadovoljni. Dakle, pošli smo od prepostavke da poverenje jača onda kada poznaješ svoj položaj i kada znaš šta možeš da očekuješ od druge strane. Zato smo osmislili čitav jedan program alata i instrumenata za građane da razumeju svoja prava, da pozivaju na odgovornost ali i da - kroz potpuno novi koncept razgovora sa sudijama, tužiocima, javnim izvršiteljima iz njihovog kraja, razumeju njihove postupke i položaj.

svoja prava, da pozivaju na odgovornost ali i da - kroz potpuno novi koncept razgovora sa sudijama, tužiocima, javnim izvršiteljima iz njihovog kraja, razumeju njihove postupke i položaj.

Projekat Otvorena vrata pravosuđa zamišljen je kao pomoć građanima. Koliko su građani upoznati sa radom projekta i da li je januar 2022. godine, kada je planiran njegov završetak, dovoljan period za ostvarivanje ciljeva koji su postavljeni na početku?

- Zato smo osmislili čitav jedan program alata i instrumenata za građane da razumeju svoja prava, da pozivaju na odgovornost ali i da - kroz potpuno novi koncept razgovora sa sudijama, tužiocima, javnim izvršiteljima iz njihovog kraja, razumeju njihove postupke i položaj.

- Naša ideja može da živi i bez nas, mi samo imamo tri godine da dokažemo da pravosuđe treba da bude otvorenije ka građanima, za dobrobit svih.

Od početka smo zacrtali da radimo na lokalnu, uz podršku organizacija sa lokalna. U 15 gradova se na svaka 4 meseca održavao po jedan događaj na teme koje su upravo ti građani zadavali. Na događajima su dobijeni odgovori, a to je mnogo veća "reklama" nego što su najave i prilozi medija koji su pratili svaki naš događaj. Ako znate da se govori o onome što vas najviše boli i da su teme tih događaja npr. Zašto suđenja dugo traju? ili Zašto se odbacuju krivične prijave?, i da o tome govore predstavnici struke, i to oni Vaši, koji odlučuju, nema razloga da ne dođete.

Otvorena vrata se inače održavaju u nekim osnovnim sudovima, a mi smo kroz ovaj projekat dali jedan nov kvalitet, kroz novu formu, jaku promociju i dobru organizaciju. Naša ideja može da živi i bez nas, mi samo imamo tri godine da dokažemo da pravosuđe treba da bude otvorenije ka građanima, za dobrobit svih.

Organizacija Partneri Srbija sprovela je istraživanje "Analize primene standarda transparentnosti u sudovima u Srbiji", prema kojem je samo 14 sudova ispunilo kriterijum da im ključne informacije o radu budu dostupne na ne više od tri klik od početne stranice suda. Od 30 sudova, koji su analizirani u okviru istraživanja o transparentnosti rada sudstva, dva uopšte nemaju sajtove dok su u preostalih 28 uočene razne manjkavosti. Stiče se utisak da građani nisu dovoljno upućeni u rad sudova kao ni u to koja su njihova prava i kako ih ostvariti. Pored internet prezentacija sudova šta bi još moglo da bude učinjeno od strane države kako bi se rad pravosuđa učinio bližim građanima?

Sudovi kao takvi nemaju kapacitet da se sami bave sopstvenom promocijom. Uloga Visokog saveta sudstva tu postaje ključna, kao nekog ko ceo proces mora da usmerava. Uloga portparola je u jednom trenutku bila istaknuta, a danas je skrajnuta. Sudovi moraju da prave kvantitativnu i kvalitativnu statistiku, sudovi moraju da objavljuju odluke, a to bez jednog sinhronizovanog postupka se ne može sprovesti. Takva jedna

sinhronizacija se postiže sproveđenjem Komunikacione strategije Visokog saveta sudstva i sudova za period 2018-2022, koja je kao i naš projekat, nastala uz podršku USAID programa.

U delu internet stranice pod nazivom Blogovi, objavljujete edukativne članke podeljene po oblastima prava. Takođe, objavljujete i video priloge na facebook stranici Otvorena vrata pravosuđa, koji se mogu naći i na internet stranici (otvorenavratapravosudja.rs). Tu su i različiti vodiči koji su napisani tako da pruže odgovore na svakodnevne probleme sa kojima se građani suočavaju u kontaktu sa pravosuđem kao i odgovori na pitanja koja se uglavnom javljaju u praksi. Imajući u vidu njihovu značajnu edukativnu vrednost, da li imate povratnu informaciju koliko su ove stranice posećene od strane građana?

Trenutak kada je počela pandemija, skrenuo je naš rad iz "in vivo" sfere u online format 15 marta, na dan kada je proglašeno vanredno stanje blog "Šta za Vas znači uvođenje vanrednog stanja?" doprevo je do pola miliona ljudi.

Ta činjenica potrebe za objašnjenjem pravnog položaja i propisa, potpuno je okrenula "projekat" u drugom smeru. Blogovi su pisani velikom brzinom, i oni su bili odgovori na upite građana koje smo svakodnevno dobijali. Svakog dana beležili smo preglede preko 400.000, što je za stručne tekstove gotovo nemoguće.

Održavate tematska otvorena vrata pravosuđa u 15 lokalnih zajednicama u Srbiji. Tematska otvorena vrata predstavljaju otvorene panele za diskusiju sa građanima o pitanjima pravosuđa u lokalnim sredinama, koji se odvijaju periodično - najviše do 3 puta u toku godine u lokalnom sudu. Ukoliko određena lokalna zajednica želi da se u njihovom gradu održavaju tematska otvorena vrata pravosuđa ili da predloži određenu temu, na koji način to može da učini?

Sudovi moraju da prave kvantitativnu i kvalitativnu statistiku, sudovi moraju da objavljuju odluke, a to bez jednog sinhronizovanog postupka se ne može sprovesti.

Zbog epidemije, tematska otvorena vrata se dešavaju on-line, i svako može da ih prati preko naše fejsbuk stranice. Tačno je da učestvuju predstavnici pravosuđa sa lokalna koje smo početno izabrali, kako bi sačuvali tu lokalnu komponentu, i radili van Beograda što je od početka bio cilj. Međutim, kako obrađujemo veliki broj tema, odnosno u okviru projekta držimo 105 otvorenih vrata, to su u uloge panelista uključeni i predstavnici različitih struka koji su bitni za određene teme. Tako su na našim otvorenim vratima pravosuđa pričali i predstavnici centara za socijalni rad, javni izvršiteљi, profesori prava, advokati, pružaoci besplatne pravne pomoći.

Na koji način zainteresovani mogu da učestvuju u lokalnom aktivizmu?

Pravosuđu je potrebna podrška u vidu inicijative i organizacije. Mi smo svedoci da se predstavnici pravosuđa održavaju pozivima da učestvuju na događajima. Naši lokalni partneri su organizovali sopstvene događaje, van našeg programa koji im je pomogao da se približe predstavnicima pravosuđa koji sada učestvuju na njihovim događajima. Nova saradnja je još jedan doprinos Otvorenih vrata pravosuđa.

Planirano je da projekat traje do januara 2022. godine. Da li će na neki način ideja ipak nastaviti da živi kroz druge aktivnosti, imajući u vidu da je neophodno što više ovakvih aktivnosti kako bi pravosuđe približilo građanima i ubuduće?

Ta činjenica potrebe za objašnjenjem pravnog položaja i propisa, potpuno je okrenula "projekat" u drugom smeru. Blogovi su pisani velikom brzinom, i oni su bili odgovori na upite građana koje smo svakodnevno dobijali. Svakog dana beležili smo preglede preko 400.000, što je za stručne tekstove gotovo nemoguće.

Projekat tada zvanično prestaje, ali to ne znači da se neće produžiti. Poverenje građana će odlučiti. Evaluacija koja se radi će svakako pokazati da li su "Otvorena vrata pravosuđa" potrebna. Dakle, od građana zavisi. I ovo nije floskula. Kao neko ko vodi organizaciju koja pruža besplatnu pravnu pomoć punе 23 godine, bez obzira na postojanje nekog projekta ili ne, mogu to sa "punim pravom" da kažem.

Budući da se naša kompanija bavi izradom elektronskih baza uobičajeno je da naše sagovornike pitamo da li koriste inače ovakve elektronske baze i da li ih smatraju korisnom alatkom u svakodnevnom radu?

Lično, u ulozi advokata i istraživača, ne bih mogla da zmislim radni dan bez ulaska na Paragraf. Brzina objava, tačnost i sistematičnost je nešto što Paragraf ima, i što mu omogućuje da radi bez obzira na "projekat". Komitet pravnika za ljudska prava ga takođe redovno koristi. Poverenje koje ste dali našim objavama na Otvorenim vratima pravosuđa je poseban doprinos njihovom širenju. •

